

Резолуција 2543 (2024)¹

Привремена верзија

Слобода на изразување и собирање на ЛГБТИ луѓето во Европа

Парламентарно Собрание

1. Правата на слобода на изразување и слобода на собирање се основни човекови права за сите. Секој/а мора да може да ги ужива овие човекови права подеднакво и безбедно, а Европската конвенција за човекови права (ETS бр. 5) ги гарантира овие права. Принципите за демократија од Рејкјавик, усвоени во мај 2023 година од страна на претседател(к)ите на државите и владите во рамките на Советот на Европа на четвртиот Самит, ја потврдуваат посветеноста на земјите-членки за заштита на слободата на изразување и слободата на собирање.
2. Постигнат е непобитен напредок во унапредувањето на правата и во спречувањето и справувањето со насилството и дискриминацијата врз лезбејките, хомосексуалците/ките, бисексуалците/ките, трансродовите и интерсексуалните (ЛГБТИ) лица во последните две децении. Сè повеќе европски градови одржуваат Паради на гордоста. Сепак, имаше и напади врз слободата на изразување и слободата на собирање на ЛГБТИ лицата во многу земји-членки на Советот на Европа. ЛГБТИ настаните се откажуваа, престанаа да се одржуваат или не беа дозволени, што е спротивно на судската пракса на Европскиот суд за човекови права, која предвидува дека загриженоста за одржување на јавниот ред не може да оправда забрана за мирни јавни ЛГБТИ настани или наметнување непропорционално ограничувања на истите.
3. Забрани за ЛГБТИ настани, репресии на настани од страна на органите за спроведување на законот, непостоечка или несоодветна заштита од напади на собири, вознемирување, заплашување, физички напади, онлајн напади, закани, усвојување закони за „анти-ЛГБТИ пропаганда“ и цензура, сите овие форми се напади врз слободата на изразување и слободата на собирање на ЛГБТИ лицата. Нападите или пречките наменети да им ги ускратат овие права на ЛГБТИ лицата придонесуваат за нивно стигматизирање и невидливост и ги прават поранливи за кршење на човековите права. Видливоста на ЛГБТИ лицата и движењата мора да се заштитат, бидејќи тие се афирмација на идентитетот и постоењето на ЛГБТИ лицата во јавниот простор. Парламентарното собрание ја изразува својата сериозна загриженост за ЛГБТИ лицата кои живеат во Руската Федерација каде таканареченото „ЛГБТИ меѓународно движење“ е означено како екстремистичко од страна на Врховниот суд на земјата, што резултира со криминализирање на широк спектар на активности поврзани со правото на слобода на здружување, собирање и изразување. Императив е да се заштитат правата на ЛГБТИ лицата во услови на такви угнетувачки мерки.
4. Анти-ЛГБТИ говорот на омраза често се користи за политички цели, таргетирајќи не само дел од населението, кое е потенцијално загрозувано како резултат на тоа, туку и бранител(к)ите на

¹ Дебата на Собранието на 17 април 2024 година (11-та седница) (види Доц. 15953, извештај на Комитетот за еднаквост и недискриминација, известувач: г-дин Кристоф Лакроа). Текст усвоен од Собранието на 17 април 2024 година (11-та седница).

човековите права, политичар(к)ите и другите кои го признаваат и поддржуваат еднаквото уживање на човековите права од страна на ЛГБТИ лица. Собранието тврди дека не постои таканаречена „ЛГБТИ идеологија“ и дека правата на ЛГБТИ лицата се исти како и правата на сите други луѓе. Остро го осудува секој говор мотивиран од пристрасност врз основа на сексуална ориентација, родов идентитет и полови карактеристики. Ваквиот говор на омраза поттикнува други злосторства мотивирани од пристрасност против ЛГБТИ лицата. Во него се истакнува дека политичките лидер(к)и имаат должност да го спречат и да се борат против говорот на омраза, без оглед на мотивацијата зад него. Создавањето на Парламентарната платформа за правата на ЛГБТИ лицата во Европа во рамките на Собранието во 2022 година ја покажува оваа посветеност.

5. Целосното гарантирање на слободата на изразување и слободата на собирање не е само од витално значење во секое демократско општество, туку е и обврска за човековите права. Собранието изразува жалење што еднаквоста пред законот, особено за ЛГБТИ лицата, сè уште не е целосно постигната низ цела Европа. Собранието е особено загрижено поради зголемениот број на напади врз трансродовите луѓе. Затоа повикува на почитување на правата на трансродовите лица и нивна заштита во сите околности и остро го осудува говорот на омраза и трансфобичното насилство врз нив.

6. Собранието го повторува својот повик до земјите-членки во [Резолуцијата 2417 \(2022\)](#) „Борба против зголемената омраза против ЛГБТИ луѓето во Европа“ да се справат со омразата и дискриминацијата против ЛГБТИ лицата со обновена енергија и итност. Исто така, ја нагласува важноста од спроведувањето на [Препораката CM/Rec\(2010\)5](#) на Комитетот на министри до земјите-членки за мерките за борба против дискриминацијата врз основа на сексуална ориентација или родов идентитет.

7. Со оглед на овие размислувања, Собранието ги повикува земјите-членки и набљудувачи на Советот на Европа и државите чии парламенти уживаат статус на набљудувач или партнер за демократија во Собранието да:

7.1. обезбедат спроведување на пресудите на Европскиот суд за човекови права кои се однесуваат на правата на ЛГБТИ лицата;

7.2. се воздржат од усвојување уставни амандмани спротивни на правата на ЛГБТИ лицата и да се укине секоја одредба од ваков вид што е веќе во сила;

7.3. се осигураат дека законите против омраза и дискриминација се спроведуваат, да ги изменат доколку сè уште не вклучуваат одредби за дискриминација врз основа на сексуална ориентација, родов идентитет, родово изразување и полови карактеристики и да ги засилат напорите за спречување и справување со интерсекциската дискриминација;

- 7.4. ги укинат законите за „анти-ЛГБТИ пропаганда“ доколку тие се донесени и имплементирани и да им се овозможи на сите лица да пристапат до информации за различни видови сексуална ориентација, родов идентитет, родово изразување и полови карактеристики;
- 7.5. работат на поништување на сите декларации и повелби спротивни на правата на ЛГБТИ усвоени на локално и регионално ниво, онаму каде што е применливо;
- 7.6. ја поддржат видливоста на ЛГБТИ лицата во јавниот простор;
- 7.7. го поддржат одржувањето на Парадите на гордоста и другите демонстрации за поддршка на ефективно уживање на човековите права на ЛГБТИ лицата, да ги заштитат доколку е потребно, да преземат соодветни мерки за да се олесни пристапот до собири и да ги задржат контра-демонстрант(к)ите и јавно да се осуди секое незаконско мешање во остварувањето на слобода на изразување и мирно собирање на ЛГБТИ лица или организации за човекови права кои ги поддржуваат ЛГБТИ правата;
- 7.8. истражат, гонат и каде што е соодветно да ги казнуваат сторител(к)ите на насилство мотивирано од пристрасност кон ЛГБТИ лицата;
- 7.9. ефективно да се борат против стратешките тужби против јавното учество (SLAPPs);
- 7.10. ги спроведат [Препораката CM/Rec\(2022\)16](#) на Комитетот на министри до земјите-членки за борба против говорот на омраза и [Препораката за општа политика бр.17 на Европската комисија против расизмот и нетолеранцијата \(ECRI\) за спречување и борба против нетолеранцијата и дискриминацијата на ЛГБТИ лицата](#);
- 7.11. воспостават консултации со ЛГБТИ организациите во законодавните процеси, особено во областите кои можат да влијаат на човековите права на ЛГБТИ лицата.
8. Во однос на спречувањето насилство, предрасуди и дискриминација врз ЛГБТИ лицата, Собранието ги повикува земјите-членки и набљудувачи на Советот на Европа и државите чии парламенти уживаат статус на набљудувач или партнер за демократија во Собранието да:
- 8.1. ги забранат практиките на конверзациона терапија доколку веќе не го сториле тоа, и да го искористат постојното законодавство за семејно насилство за да ги гонат сторител(к)ите на практиките на конверзациона терапија, онаму каде што е можно;
- 8.2. инвестираат во образованието за родово еднаквост и да обучуваат наставници/чки за овие прашања;
- 8.3. ги поддржат програмите за сексуално и емоционално образование, вклучително и на ЛГБТИ идентитети, кои се приспособени на возраста на учениците/чките во училиштата;
- 8.4. ги обучуваат службеници/чките за спроведување на законот за заштита на одредени групи, вклучително и ЛГБТИ лица, за време на демонстрации и јавни настани;
- 8.5. спроведат кампањи за подигање на свеста за правата и различностите на ЛГБТИ лицата;
- 8.6. гарантираат правно препознавање на родовиот идентитет;
- 8.7. го признаат, доколку тоа сè уште не случај, правото на истополови бракови.

9. Собранието го поздравува создавањето на Комитетот на експерт(к)и на Советот на Европа за сексуална ориентација, родов идентитет и изразување и полови карактеристики ([ADI-SOGIESC](#)) и ги повикува земјите-членки да назначат член/ка на Советот на Европа и да ја поддржат работата на Комитетот.

10. Собранието ги повикува земјите-членки да ги препознаат стравовите од прогон врз основа на сексуална ориентација, родов идентитет, родово изразување или полови карактеристики како основа за давање азил, да ги поддржат барањата за азил поднесени од ЛГБТИ лица кои биле принудени да ја напуштат својата земја поради овие причини и да се обезбеди нивен пристап до хуманитарни и влезни визи за да се овозможи пристап до нивните територии.

11. Собранието, исто така, бара од политичките партии да се зложат за справување со омразата, без оглед на основата за тоа, да се спротивстават на анти-ЛГБТИ говорот на омраза и АНТИ-ЛГБТИ дезинформациите и да се придржуваат до принципите и правилата на [Повелбата на европските политички партии за нерасистичко и инклузивно општеството](#). Собранието изразува поддршка за бранител(к)ите на правата на ЛГБТИ и граѓанските организации кои работат на заштита на правата на ЛГБТИ лицата.

12. На крајот, Собранието ги повикува земјите-членки да дадат политичка и финансиска поддршка на мандатот на независниот/ната експерт/ка на Обединетите нации за заштита од насилство и дискриминација врз основа на сексуална ориентација и родов идентитет и да го поддржат спроведувањето на неговите/нејзините препораки.

Овој превод е направен со финансиска поддршка на Европската Унија и на Советот на Европа. Наведената содржина е единствена одговорност на Советот на Европа и не значи дека секогаш ги одразува ставовите на Европската Унија.

Земјите членки на Европската Унија одлучија да ги поврзат своите знаења, ресурси и судбини. Заедно тие изградија зона на стабилност, демократија и одржлив развој, истовремено одржувајќи ја културната разновидност, толеранцијата и индивидуалните слободи. Европската Унија се залага за споделување на своите постигнувања и вредности со држави и народи и надвор од нејзините граници.

www.europa.eu

Советот на Европа е водечка организација за човековите права на континентот. Таа се состои од 46 држави членки, вклучувајќи ги сите држави членки на Европската унија. Сите држави членки на Советот на Европа ја потпишаа Европската конвенција за човекови права, која претставува меѓународен договор за заштита на човековите права, демократијата и владеењето на правото. Европскиот суд за човекови права ја следи примената на оваа конвенцијата од страна на државите членки.

www.coe.int

Превод кофинансиран
од Европската Унија

